

Overal zeehonden

YVONNE KONING

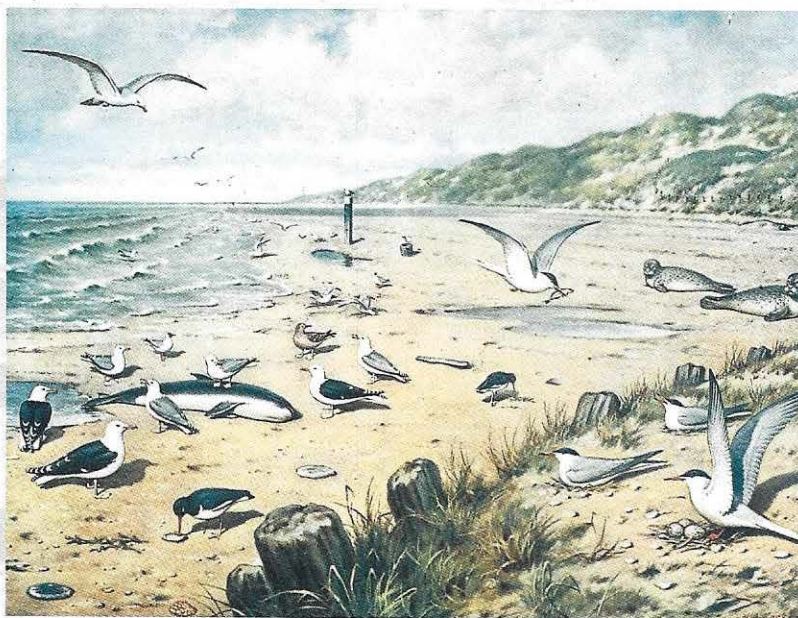
Wilde je in Nederland zeehonden tegenkomen, dan moest je tot zo'n vijf jaar geleden echt een bezoek brengen aan het waddengebied. Maar die tijd is voorbij. Met een beetje geluk tref je ze nu ook aan langs een Zeeuws of Hollands strand.

De verhalen zijn inmiddels legio. Tijdens een zeeviswedstrijd afgelopen zomer vanaf het strand van Camperduin kijken twee grijze zeehonden van een afstandje nieuwsgierig toe. Alleen hun forse donkere koppen steken achter de branding boven de golven uit. De deelnemers zijn niet eens verbaasd, want er zijn al vaker zeehonden gesignaleerd deze zomer, zelfs bij het vrij drukke strand van Hargen.

Hobbyvissers die langs de kust wonen en netten in zee hebben staan, vissen steeds vaker achter het net als ze hun vangst binnenhalen: een zeehond is ze voor geweest! Tijdens het leegstropen van die netten worden de zeehonden regelmatig door strandbezoekers opgemerkt. Ze kunnen dan heel nieuwsgierig zijn, vooral naar honden en kinderwagens.

En een sportvisser op de Noordpier van IJmuiden moet toekijken terwijl een grijze zeehond een hap uit zijn 'mul' neemt, nog voordat de visser de vis kan ophalen. Onder de zeevissers is deze zeehond al langer een bekende, zoals blijkt uit de conversatie op hun website.

Schoolplaat Aan het Strand van M.A. Koekkoek met twee gewone zeehonden.

'Prins Charles'

Snackbar De Razende Bol aan het Nieuwe Diep in Den Helder trekt zelfs extra klanten, omdat daar iedere dag een grijze zeehond even komt kijken. Het dier is vooral nieuwsgierig, want voeren laat hij zich niet. Ze noemen hem Prins Charles, naar de Engelse kroonprins. 'Een Engelse zeehond?', vraagt u zich af. Ja, dat klopt, want na een lange periode van afwezigheid heeft de grijze zeehond vanuit Engeland de Nederlandse kustwateren heroverd.

Langs de Nederlandse kust kwamen oorspronkelijk twee soorten zeehonden voor: de grijze en de gewone zeehond. De jongen van de grijze zeehond werden in de zeventiende eeuw, vanwege hun witte vacht, intensief bejaagd. Omdat de speklag van de jongen, die in de winter geboren worden, pas na vier weken zogen dik genoeg is om het koude water in te gaan, zijn ze voor jagers een makkelijke prooi. Zo waren begin achttiende eeuw alle grijze zeehonden uit ons land verdwenen. Maar in Engeland en Noorwegen wisten ze zich te handhaven door op afgelegen rotskusten te verblijven. Als in de jaren vijftig en zestig van de vorige eeuw dankzij een jachtverbod de Engelse populatie sterk is gegroeid, zwermen ze uit naar onze kust en worden er voor het eerst weer een paar gezien in de Waddenzee.

Nieuwe populatie in de Noordzee

In de jaren zeventig neemt het aantal grijze zeehonden hier flink toe en in 1980 wordt het eerste jong geboren op De Richel, een hoge zandplaat tussen Vlieland en Terschelling. Sindsdien is het bergopwaarts gegaan met de grijze zeehond in Nederland; in 2002 zijn er al 860 dieren. Sinds een jaar of zeven ontwikkelt zich zelfs een nieuwe populatie op Noorderhaaks (De Razende Bol), een hoge zandplaat in de Noordzee ten westen van het Marsdiep, het stroomgat tussen Texel en Den Helder. In maart van dit jaar werden daar 184 grijze en 40 gewone zeehonden geteld. Het zijn met name deze grijze zeehonden die voedseltochten ondernemen langs de Hollandse kust en daar steeds vaker worden gezien.

Voor zeehonden moest je naar het waddengebied (foto: Hans Schouten).

Niet alleen de grijze, maar ook de gewone zeehond is niet meer exclusief voor het waddengebied. In de Voordelta, het kustgebied voor de Zeeuwse en Zuid-Hollandse eilanden, leven nu zo'n 90 dieren. Inmiddels worden er ook jonge gewone zeehonden geboren in het Balgzand, het Noord-Hollandse waddengebied tussen Den Helder en Den Oever.

Romeinse neus

Het verschil tussen een gewone en een grijze zeehond zit hem vooral in de snuit. Die van de grijze is veel langer. Zijn neus heeft van de zijkant gezien een kegelvorm. Een Romeinse neus wordt deze wel genoemd en daaraan dankt hij zijn volksnaam 'kegelrob'. Zijn neusgaten lopen parallel en zijn afsluitbaar net als de gehoorgangen.

Echte zee-hond

Denk een paar oren op zijn kop en hij lijkt sprekend op een hond. Ook de nagels aan zijn tenen doen daaraan denken. En hij heeft zelfs een staartje! Maar daar blijft het bij, want verder is hij perfect uitgerust voor het zeeleven.

Een grijze zeehond komt ieder dag even een kijkje nemen bij snackbar De Razende Bol (foto: J. Ouwehand).

Zijn dikke onderhuidse speklag biedt zoveel isolatie tegen de kou van het water dat een dood dier na 24 uur nog niet volledig is afgekoeld. Bovendien wordt zijn hele lichaam, inclusief zijn voetzolen, bedekt door een dichte vacht.

Zijn lichaam is zo aangepast aan het zwemmen dat hij zijn poten niet meer onder zijn buik kan trekken. Op het land kan hij zich daarom alleen voortbewegen door met zijn voorpoten zijn buik over de bodem te slepen. In het water is hij des te sneller dankzij de zwemvliezen tussen zijn tenen, zijn soepele wervelkolom en gestroomlijnde lichaam. Voor de voortstuwing gebruikt hij vooral zijn achterpoten.

Hij jaagt op vis die hij vervolgens heel inslikt. Daarom is zijn darm extra lang en zijn gebit vooral een grijpgebit. Een goede reden om te beseffen dat zeehonden wilde dieren zijn waar je niet mee moet gaan spelen en die je beter niet bang of boos kunt maken. Ook als ze vlak aan de kust komen kun je maar het beste op een respectvolle afstand blijven.

Zo'n ontmoeting met een zeehond stemt je blij. Niet alleen omdat het zulke sociale dieren zijn, maar vooral omdat een zeehond impliciet de boodschap brengt dat het goed gaat met de Noordzee; dat tijden van weleer terugkeren. Tijden waarin zeezoogdieren geen zeldzame toeristische attractie zijn, maar er gewoon bijhoren, zoals op de schoolplaat *Aan het strand* van M.A. Koekkoek.

Hopelijk genieten we in de toekomst, tijdens een strandwandeling langs de Hollandse of Zeeuwse kust, steeds vaker van deze leuke dieren.

YVONNE (Y.A.) KONING IS BIOLOGE EN WOONT AAN DE KUST.